

Zavod za zdravstveno
zavarovanje Slovenije

Direkcija

Miklošičeva cesta 24
1507 Ljubljana

www.zzzs.si

Izbrani osebni zdravniki
(splošni in pediatri)

Številka: 0071-19/2025-DI/4

Datum: 10. 11. 2025

ZADEVA: Izdaja elektronskega bolniškega lista (eBOL) v krajšem ali polnem delovnem času

Spoštovani,

v začetku meseca oktobra smo vam s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) posredovali dopis, v katerem smo vas zaprosili za kritično presojo pri izdaji elektronskih bolniških listov (eBOL), na katerih kot razlog začasne zadržanosti od dela označite 09-Spremistvo, saj je bilo ugotovljeno, da se eBOL-i pogosto izdajajo za polni delovni čas, čeprav tako postopanje velikokrat ni utemeljeno.

Sporočamo vam, da smo v primerjavi z že posredovanim dopisom pripravili spremembo glede **upoštevanja običajnega/dejanskega delovnega časa**, hkrati pa vam v nadaljevanju posredujemo dodatna pojasnila oziroma usmeritve v zvezi s pravico do spremstva.

Na ZZZS smo se po ponovnem premisleku odločili, da se namesto običajnega časa potovanja **upošteva dejanski čas potovanja**. Dejanski čas potovanja je čas od odhoda od doma/iz službe do vrnitve nazaj domov/v službo.

V dejanski čas potovanja se všteva:

- čas, ki je potreben za **pot od doma oz. službe do vrnitve nazaj na dom oz. službo**. Ne zahteva se potovanje po najkrajši poti, niti potovanje do najbližjega izvajalca (upošteva se čas potovanja do izvajalca, h kateremu je dejansko potoval). Če zavarovana oseba potuje z avtobusom ali vlakom, se šteje čas, ki je potreben za pot s temi prevoznimi sredstvi;
- **zamude na cestah** (zastoji zaradi gradbenih del, prometnih nesreč, ipd.);
- **čas čakanja na zdravstveno storitev** in
- **čas, potreben, da se zdravstvena storitev izvede**.

Izbrani osebni zdravnik oz. imenovani zdravnik ZZZS mora torej v čas potovanja obvezno upoštevati pot na delo oziroma z dela. Če je treba po spremljano osebo npr. domov, v vrtec, šolo in jo tja po opravljeni zdravstveni storitvi tudi odpeljati, je potrebno upoštevati tudi čas, ki ga porabi za pot, ko gre iz službe (ali doma) po npr. otroka v šolo, od tam k izvajalcu ter čas za pot od izvajalca do tam, kjer odloži otroka (npr. v šolo, vrtec) in spet pot nazaj v službo.

Če spremljevalec ni na istem naslovu, kot zavarovana oseba, ki potrebuje spremstvo, se v čas spremljanja šteje tudi čas, ki je potreben za pot od doma/službe spremljevalca do prebivališča spremljane osebe in čas, ki je potreben za pot od prebivališča spremljane osebe do prebivališča/službe spremljevalca.

Če dejanski čas, ki ga sporoči zavarovana oseba, bistveno presega običajni čas potovanja, mora to **pisno ali ustno utemeljiti** z razlogom za zamudo. Ustno utemeljitev mora zdravnik evidentirati v zdravstveni dokumentaciji, predlagamo pa, da zavarovanec poda pisno izjavo (lahko na vzorcu, ki je priloga tega dopisa), ki se vloži v zdravstveno dokumentacijo.

Potrebno je opozoriti, da **pogoji in specifične delovnega mesta, narava dela, poklica oz. navodila delodajalca, vrtca, šole ipd.**, NE vplivajo na število ur odobrene začasne zadržanosti od dela. Prav tako določene **osebne okoliščine** ne vplivajo na pravico do spremstva.

Ne obstaja pravna podlaga, da se odobri začasno zadržanost od dela v polnem delovnem času zgolj zaradi:

- navodil delodajalca, da delavec ne more priti v službo le za del delovnega časa. To je npr. v primerih, da ima delodajalec **fiksni delovni čas** (delodajalec ne dopušča kasnejšega prihoda na delo ali izhoda med delovnim časom ali pred koncem delovnega časa), **terensko, normirano delo, delo za tekočim trakom** ipd.;
- dejstva, da zavarovana oseba opravlja določen poklic: npr. učiteljice, smetarji na vozilih, vozniki, strojevodje ipd.;
- hišnega reda šole, vrtca, idr. (npr. prihod v vrtec po 10. ali 12. ure ni možen, prihod v podaljšano bivanje v šoli ni mogoč, če otrok ni bil pri pouku ipd.);
- nekaterih osebnih okoliščin (npr. če zavarovana oseba nima voznškega izpita, to ni razlog za odobritev spremstva).

Zavarovani osebi torej samo zaradi tega, ker je delodajalec, vrtec ali šola, ipd. dal navodila, da pri določenih poklicih ni možno opravljati dela le npr. 2 ali 4 ure oziroma po določeni uri otroka ni možni pripeljati v vrtec ali šolo ali če obstajajo nekatere druge okoliščine, ki se ne tičejo zdravstvenega stanja, NI mogoče odobriti začasne nezmožnosti za delo in izdati eBOL za polni delovni čas.

Pravica do spremstva otrok po dopolnjenem 15. letu starosti

V zvezi s to pravico pojasnjujemo, da se skladu s 35. členom Zakona o pacientovih pravicah šteje, da je otrok, ki je dopolnil 15 let starosti, sposoben privolitve v medicinski poseg oziroma zdravstveno oskrbo, razen če zdravnik glede na otrokovo zrelost oceni, da za to ni sposoben, pri čemer se glede okoliščin, ki govorijo o sposobnosti odločanja o sebi, praviloma posvetuje s starši oziroma skrbnikom. Navedena starostna omejitev je primerna, saj otrok po tej starosti lahko sam sklepa pravne posle, sklene delovno razmerje, če pa je zaposlen, lahko razpolaga s svojim osebnim dohodkom, kar pomeni, da psihofizično stanje otroka po tej starosti omogoča izvajanje vsakodnevnih opravil, vključno s potovanjem do izvajalca in razumevanjem navodil, ki mu jih le-ta da.

Do spremstva na poti k izvajalcu je zavarovana oseba po dopolnjenem 15. letu starosti upravičena le, če zaradi njenega **zdravstvenega stanja** na poti k izvajalcu v **drug kraj** potrebuje spremstvo. V nasprotnem primeru se spremstvo ne more uveljaviti v breme ZZZS.

Nadalje pojasnjujemo, da v primeru, ko je nudena zdravstvena storitev **pri istem izvajalcu dvema otrokoma**, ima vsak otrok pravico do spremljevalca - torej lahko oba starša uveljavita pravico do nadomestila za spremstvo, in sicer vsak za enega otroka.

Če gre za **prevzem medicinskega pripomočka**, pravica do spremstva ni utemeljena (niti za otroka do dopolnjenega 15. leta starosti), saj ne gre za uveljavljanje zdravstvene storitve. Če pa se poleg prevzema medicinskega pripomočka opravi še zdravstvena storitev, se spremstvo lahko prizna v skladu s splošnimi pravili.

V primeru, da je mati na **porodniškem dopustu**, lahko oče uveljavlja pravico do spremstva le, če zdravstveno stanje matere zahteva spremstvo (in ne zaradi zdravstvenega stanja otroka, zaradi katerega koristi porodniški dopust). Na splošno velja, da **pravica do nadomestila** po Zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (ZSDP) za **istega otroka izključuje prejemanje nadomestil po predpisih, ki urejajo zdravstveno zavarovanje** (četrti odstavek 41. člena ZSDP). Če eden od staršev za določenega otroka uveljavlja pravico do nadomestila po ZSDP, torej v času **materinskega dopusta, očetovskega dopusta ali starševskega dopusta**, starša v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja **nimata pravice do nege, spremstva ali sobivanja**.

Delno plačilo za izgubljeni dohodek (DPID) pa ni naveden v 41. členu ZSDP kot nadomestilo, ki po tem zakonu za istega otroka izključuje prejemanje drugih nadomestil po predpisih, ki urejajo zdravstveno zavarovanje, in tako lahko v primeru, ko pediater oceni, da otrok potrebuje npr. spremstvo, druga zavarovana oseba za dan oz. ure potovanja dobi eBOL za razlog 09-spremistvo. DPID po ZSDP je osebni prejemek, ki ga prejme eden od staršev, kadar prekine delovno razmerje ali začne delati krajši delovni čas zaradi nege in varstva otroka s težko motnjo v duševnem razvoju ali težko gibalno oviranega otroka ali otroka z boleznijo iz seznama hudih bolezni.

Če se opravi zdravstvena storitev v **tujini**, zavarovana oseba ni upravičena do spremstva, saj ne potuje k izvajalcu v Republiki Sloveniji, razen, če gre za zdravljenje v tujini po 44.a in 44. b členu Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju in ima z odločbo ZZS priznano pravico do spremstva.

Kot smo v prejšnjem dopisu že pojasnili, v primeru, če je izvedena **samoplačniška zdravstvena storitev**, iz obveznega zdravstvenega zavarovanja ni mogoče uveljaviti pravice do nadomestila plače in povračila potnih stroškov, ki so nastali zaradi tega potovanja, saj **ne** gre za potovanje k izvajalcu zdravstvenih storitev.

Prav tako ponovno opozarjamo, da mora biti **spremistvo zaradi zdravstvenega stanja zavarovane osebe odobreno pred samim potovanjem** (razen v nujnih primerih).

Če imate še kakršno koli vprašanje v zvezi s pravico do spremstva, se lahko obrnete na območno enoto ZZS, ki vam bo z veseljem pojasnila pravila postopanja v konkretnem primeru.

Hkrati vam pošiljamo tudi povzetek zgornjih navodil za ravnanje v primeru spremstva, katerega lahko izobesite v ali pred ambulanto in na tak način z navodili seznanite vaše paciente oziroma njihove starše.

Lepo pozdravljeni.

Pripravila:
Maja Polutnik, univ. dipl. prav.

Področje za odločanje o pravicah
in za medicinske pripomočke

Vodja področja I
mag. Ana Vodičar